

Ár 2011, föstudaginn 26. ágúst, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, Geir Arnar Marelsson, Guðlaug B. Ólafsdóttir, Hildigunnur Hafsteinsdóttir og Jóhann Tómas Sigurðsson.

Fyrir er tekið **mál nr. 19/2011**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 7. apríl 2011 með kvörtun dagsettri 31. mars 2011. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. apríl 2011, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 5. maí 2011. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 5. maí 2011, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust frá sóknaraðila 16. maí 2011.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 10. og 24. júní og 26. ágúst 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 7. mars 2007 gekkst sóknaraðili í sjálfskuldarábyrgð til tryggingar greiðslu skuldabréfs nr. X, að fjárhæð kr. 6.000.000, útgefnu af A, til gamla F. Lánið var veitt til að borga niður heimild á reikningi nr. Y í S.

Undirritun sóknaraðila sem ábyrgðarmanns er að finna á skuldabréfinu og á lánsúmsókn, fylgiskjal með skuldabréfi X, dagsett 7. mars 2007. Á lánsúmsókninni er eftirfarandi texti:

„Ef skuldaábyrgð eða veð er sett til tryggingar fjárhagslegri skuldbindingu einstaklings, ber fjármálafyrirtæki samkvæmt „Samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga“ (dags. 1. nóv 2001) að meta greiðslugetu greiðanda, nema ábyrgðarmaður óski skriflega eftir því að það verði ekki gert. Samkvæmt samkomulaginu er þó ávallt skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000,-. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að leysa fjármálafyrirtæki undan skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Undirritaðir hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um sjálfskuldarábyrgðir.“

Neðan við umræddan texta er gert ráð fyrir að hakað sé við það hvort að ráðgert sé að verja meira en helmingi lánsfjár til að endurgreiða önnur lán greiðanda hjá bankanum og að ábyrgðarmanni hafi verið kynntar þær ráðagerðir. Þá eru reitir um að ekki sé óskað eftir greiðslumati eða að greiðslumat hafi verið framkvæmt og hvort að niðurstöður þess bendi til að greiðandi geti efnt skuldbindingar sínar eða ekki. Á umræddri lánsúmsókn hefur ekki verið hakað við neinn af þessum reitum.

Greiðslumat var framkvæmt og er það dagsett þann 8. júní 2007. Niðurstaða greiðslumatsins er neikvæð. Fyllt hefur verið inn í tekju- og útgjaldahluta greiðslumatsins, en engar aðrar eignir og skuldir eru tilgreindar heldur en væntanlegt lán að fjárhæð kr. 6.000.000. Sóknaraðili undirritar greiðslumatið.

Vanskil urðu á skuldabréfinu og var sóknaraðila tilkynnt um að hann væri sjálfskuldarábyrgðarmaður á því.

Með ákvörðun Fjármálaeftirlitsins frá R var öllum eignum gamla F ráðstafað til FF, nú F. Í 2. tölulið ákvörðunarinnar kemur fram að FF taki við öllum tryggingaréttingum gamla F þar með talið ábyrgðum. Hefur varnaraðili því tekið við réttindum samkvæmt hinu umdeilda skuldabréfi af gamla F.

Sóknaraðili óskaði eftir niðurfellingu ábyrgðar á skuldabréfi nr. X með bréfi til varnaraðila dagsettu 3. mars 2011. Varnaraðili hafnaði beiðninni með bréfi dagsettu 18. mars 2011.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 31. mars 2011.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst niðurfellingar á sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til gamla F.

Kveður sóknaraðili varnaraðila ekki hafa staðið við skyldur sínar, samkvæmt samkomulagi sem Samtök banka og verðbréfafyrirtækja, f.h. aðildarfélaga sinna, Samband íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða, Neytendasamtökin og viðskiptaráðherra gerðu árið 2001 um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, þar sem ábyrgðarmanni var ekki kynntur upplýsingabæklingur um sjálfskuldarábyrgðir, aðalskuldari var ekki greiðslumetinn áður en til skuldbindingar var stofnað og sóknaraðila ekki kynntur réttur sinn áður en hann gekkst í ábyrgð. Sóknaraðili hafi þar að auki ekki staðfest skriflega að lánið skyldi engu að síður veitt, þrátt fyrir að skuldari stæðist ekki greiðslumat.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Byggir varnaraðili andmæli sín á því að greiðslumat hafi verið framkvæmt og undirritað, þann 8. júní 2007. Varnaraðili kveðst ekki vita hvers vegna dagsetning greiðslumatsins er önnur en sú á skuldabréfinu sjálfu.

Varnaraðili kveður sóknaraðila hafa sjálfan komið í útibú varnaraðila í T til að kanna mögulega fyrirgreiðslu fyrir son hans. Sóknaraðili hafi því sjálfur haft forgöngu að lánveitingunni gagnvart varnaraðila. Varnaraðili kveðst hafa upplýst sóknaraðila um að lántaki myndi að öllum líkindum ekki koma jákvætt út úr greiðslumati. Lánstími hafi verið skammur að ósk sóknaraðila þrátt fyrir að varnaraðili vildi hafa

lánstímann lengri. Varnaraðili telur að sóknaraðili hafi viljað standa að baki syni sínum vegna lántökunnar til að gera honum kleift að stunda flugnám sitt.

Varnaraðili vísar máli sínu til stuðnings til dóms héraðsdóms Reykjavíkur í máli E-13703/2009, dags 30. september 2010 þar sem sjálfskuldarábyrgð var talin í fullu gildi þrátt fyrir að greiðslumat virðist hafa farið fram efir að sjálfskuldarábyrgðin var undirrituð.

V.

Niðurstaða.

Í málinu er deilt um gildi sjálfskuldarábyrgðar. Sóknaraðili krefst þess að ábyrgðaryfirlýsing, dags. 7. mars 2007, til tryggingar skuldabréfi nr. X, að fjárhæð kr. 6.000.000, útgefnu af A, til gamla F verði felld úr gildi. Byggir sóknaraðili kröfu sína á því að greiðslumat hafi ekki legið fyrir við undirritun sjálfskuldarábyrgðarinnar og að sóknaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar um veitingu upplýsinga á grundvelli samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, tekur meðal annars til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði engu að síður veitt, skal hann staðfesta það skriflega.

Varnaraðili mat greiðslugetu skuldara ekki fyrr en um þremur mánuðum eftir að sóknaraðili samþykkti að gangast í sjálfskuldarábyrgð til tryggingar á skuldabréfi nr. X. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Verður varnaraðili að bera halla af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram fyrr en þremur mánuðum seinna samkvæmt dagsettu greiðslumati. Ekki verður fallist á með varnaraðila að dómur héraðsdóms Reykjavíkur frá 30. september 2010 í máli E-13703/2009 hafi fordæmisgildi í máli því sem nú er til úrlausnar. Enda lá þar fyrir að sjálfskuldarábyrgðaraðilar höfðu merkt við fullyrðingu um að greiðslugeta reikningseiganda hefði verið metin og að þeir hefðu kynnt sér niðurstöður þeirra gagna, sem það var byggt á, á yfirlýsingu um sjálfskuldarábyrgð. Auk þess lá fyrir ódagsett greiðslumat sem fylgdu undirgögn sem sýndu skuldastöðu hans. Ráðið var af gögnum þeim að upplýsinganna hefði verið aflað áður en undirskrift undir sjálfskuldarábyrgðina átti sér stað.

Ekki verður fallist á með varnaraðila að þar sem sóknaraðili hafði forgöngu að lánveitingunni gagnvart varnaraðila sé fullnægjandi að framkvæma greiðslumat þremur mánuðum eftir undirritun sjálfskuldarábyrgðar. Að auki verður ekki fallist á með varnaraðila að hann hafi upplýst sóknaraðila um að lán taki myndi að öllum líkindum ekki koma jákvætt út úr greiðslumati. Skýrlega er tekið fram í 3. mgr. 4. gr. að tryggt skal að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina og að ef niðurstaða greiðslumats bendi til þess að greiðandi geti

ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar engu að síður eftir að lán verði veitt, skal hann staðfesta það skriflega. Ekki liggur fyrir í máli þessu að það hafi verið gert.

Í ljósi framangreinds verður að telja að rétt sé að ógilda ábyrgð sóknaraðila á umræddu skuldabréfi.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð M á skuldabréfi nr. X, útgefnu af A til gamla F er ógild.

Reykjavík, 26. ágúst 2011

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir
Jóhann Tómas Sigurðsson